

SADARBĪBA AR VECĀKIEM

PSIHOLOĢE, SPĒĻU TERAPIJAS SPECIĀLISTE, UDHS

KOUČS APMĀCĪBĀ SIMONA DIMANTA

RĪGA, 2023

Mīlēt_Izglītoti

NODARBĪBAS PLĀNS

1. Pirms tikšanās
2. Tikšanās laikā
3. Pēc tikšanās

Darbs ar vecākiem ir svarīgs skolotāja darba aspekts, jo tas var palīdzēt skolēniem radīt pozitīvu mācību vidi.

Izveidojiet skaidras saziņas vadlīnijas!

Skolotājiem būtu jācenšas regulāri sazināties ar vecākiem, izmantojot e-pastu, telefona zvanus vai vecāku un skolotāju sapulces. Informējot vecākus par viņu bērna panākumiem un jebkādām problēmām, kas rodas, skolotāji var sadarboties ar vecākiem, lai atbalstītu skolēna mācīšanos.

Iesaistiet vecākus bērna mācībās!

Skolotāji var sniegt vecākiem informāciju par mācību programmu un ieteikt, kā viņi var atbalstīt bērna mācīšanos mājās. Piemēram, skolotāji var sniegt vecākiem lasāmvielu sarakstus vai ieteikt izglītojošas lietotnes, ko skolēni var izmantot mājās.

Agrīni risiniet problēmas

Ja skolotājs pamana, ka skolēnam ir grūtības mācībās vai uzvedībā, ir svarīgi problēmu risināt jau laikus. Sadarbojoties ar vecākiem, skolotāji var izstrādāt stratēģijas, lai atbalstītu skolēnu un novērstu to, ka problēma kļūst nopietnāka.

Darbā ar vecākiem skolotājiem ir svarīgi būt cieņpilniem un nenosodošiem.

Skolotājiem vajadzētu uz klausīt vecāku bažas un būt atvērtiem atgriezeniskajai saitei, jo tas var palīdzēt veidot uzticību un stiprināt attiecības starp skolotāju un vecāku.

VECĀKU SAPULČU SKAITS GADĀ

- Vecāku un skolotāju sapulču biežums un laiks var atšķirties atkarībā no skolas noteikumiem, skolotāja vēlmēm un skolēna un vecāku vajadzībām.
- Kopumā lielākā daļa skolu rīko vismaz vienu vecāku un skolotāju konferenci semestrī, kas varētu būt attiecīgi divas vai reizes gadā.

SAPULČU TĒMAS

Akadēmiskie sasniegumi!

Skolotājiem būtu jāsniedz pārskats par skolēna akadēmiskajiem sasniegumiem, stiprajām pusēm un jomām, kurās ir nepieciešami uzlabojumi. Tas var ietvert pārbaudījumu rezultātus, vērtējumus un uzdevumus. Skolotājiem jāapspriež arī stratēģijas, kā atbalstīt skolēna akadēmisko izaugsmi un attīstību.

Uzvedība klasē!

Skolotājiem jāapspriež skolēna uzvedība klasē, tostarp viņa līdzdalība, attieksme un ieradumi. Tas var palīdzēt noteikt jomas, kurās skolēniem varētu būt nepieciešams papildu atbalsts vai norādījumi.

Sociālā un emocionālā labklājība!

Skolotājiem jāapspriež skolēna sociālā un emocionālā labklājība, tostarp viņa attiecības ar vienaudžiem un pieaugušajiem, kā arī vispārējā adaptācija skolā.

Mācīšanās stils un vēlmes!

Skolotājiem jāapspriež skolēna mācīšanās stils un vēlmes, kā arī jānosaka stratēģijas, lai atbalstītu viņa unikālās vajadzības.

SAPULČU TĒMAS

Mājasdarbi un mācīšanās ieradumi!

Skolotājiem jāapspriež skolēna mājasdarbu pildīšanas un mācīšanās paradumi un jāsniedz norādījumi par to, kā vecāki var atbalstīt šos paradumus mājās.

Ārpusskolas aktivitātes!

Skolotāji var apspriest skolēna iesaistīšanos ārpusskolas aktivitātēs, piemēram, pulciņos, sporta vai mūzikas programmās, un to, kā šīs aktivitātes var ietekmēt skolēna mācību rezultātus un labklājību.

Skolas noteikumi un procedūras!

Skolotāji var apspriest skolas politiku un procedūras, piemēram, skolas apmeklējuma, vērtēšanas un disciplīnas procedūras.

Nākotnes mērķi!

Skolotāji var apspriest skolēna nākotnes mērķus un vēlmes un sniegt norādījumus par to, kā šos mērķus sasniegt.

1 PIRMS TIKŠANĀS – SAGATAVOŠANĀS

Ko vēlaties iegūt no sarunas?

- Ko vecākiem pastāstīt?
- Kādas grūtības tiek novērotas?
- Kad grūtības tiek novērotas?
- Cik bieži grūtības tiek novērotas?
- Kāds ir galvenais sarunas mērķis? Vienošanās par tālāko sadarbību. Ko var darīt pedagogi, ko darīs vecāki?
- Kā jūs zināsiet, ka sarunas mērķis ir sasniegts? Uz sapulces protokola ir pierakstīti tālākie darbības mērķi un vienošanās, kad un kādā veidā notiks informācijas apmaiņa.

Kad ir īstais laiks saukt vecākus uz sarunu?

Sarunas par bērna grūtībām notiek tikai ar bērna vecākiem.

Bērns nav klātesošs!

Sarunas nenotiek gaitenī, kad vecāks atnāk pakaļ bērnam!

Ar vecāku sarunā tikšanos klātienē vai attālināti.

Sarunā ir jāpiedalās pedagogam, kurš novēro uzvedības grūtības.

Mīlēt_Izglītoti

Bērna uzvedības un darbību aprakstīšana strukturētā formā

TEILORA AKADĒMISKO PROBLĒMU NOTEIKŠANAS KONTROLSARAKSTS

Atsauce: <https://parentology.guide/>

Skolnieka/-ces vārds _____

Persona, kas aizpilda formu _____

(Uzmanīgi izlasiet katru no zemāk dotajiem apgalvojumiem un pārbaudiet iespējamās problēmjomas)

ABC SHĒMA

Aprakstiet precīzi, kas notika pirms sākās nevēlama uzvedība un, kas notika tieši pēc nevēlamās uzvedības.

Datums	Bērns	Grupa	Skolotāja, auklīte	Kas bija pirms tam	Uzvedība	Sekas (kas notika pēc tam) Ko darīja bērns? Ko jūs darījāt?	Vieta
				Bērns tika aicināts izpildīt norādi. (kādu?)	Spļauj Raud/kliedz Dara pa savam Sit Kož Rauj matus Iznīcina lietas Cits variants		
				Bērns saņēma atteikumu/ bērnam netika ļauts darīt to, ko viņš vēlējās.			

APMEKLĒJUMS:

- ___ Apmeklē plānotās nodarbības
- ___ Skolā ierodas laicīgi
- ___ Uz stundām ierodas laicīgi
- ___ Stundai sākoties, sēž atbilstošajā vietā
- ___ Paliiek modrs, nekļūst miegains

IZPRATNE:

- ___ Saprot vienkāršu skolotāja lūgumu
- ___ Atceras, kas tika dzirdēts
- ___ Atceras, kas tika izlasīts
- ___ Atceras, kas tika redzēts
- ___ Spēj sekot līdzī, lasīt un saprast vienkāršās rakstītas instrukcijas
- ___ Spēj sekot līdzī un saprast vienkāršas mutiskas instrukcijas
- ___ Spēj sekot līdzī un saprast divu vai trīs pakāpju instrukcijas

UZMANĪBAS KONTROLE:

- ___ Paliiek pie uzdevuma pietiekami ilgi, lai to pabeigtu
- ___ Veic individuālo darbu pietiekoši ilgu laiku bez palīdzības

AKADĒMISKĀS PRASMES:

SOCIĀLĀS PRASMES:

- ___ Saņem palīdzību no skolotāja, izmantojot pareizos līdzekļus
- ___ Saņem skolotāja palīdzību pareizā laikā
- ___ Pret skolotāju izturas pieklājīgi un draudzīgi
- ___ Nerunā pretī skolotājam/-ai
- ___ Pieklājīgi un draudzīgi izturas pret klasesbiedriem

PRODUKTIVITĀTE:

- ___ Ievēro termiņus ikdienas uzdevumiem
- ___ Ievēro termiņus uzdevumiem, kas jānodod īsā laikā (ātrāk nekā nedēļas laikā)
- ___ Veido labus mācību ieradumus
- ___ Ievēro termiņus uzdevumiem, kas jānodod ilgākā laika periodā
- ___ Izrāda ineteresi par mācībām
- ___ Izrāda interesi par vērtējumiem
- ___ Uz stundām atnes nepieciešamos materiālus
- ___ Piedalās klases diskusijās
- ___ Iedziļinās un ir ieinteresēts mācīšanās procesā
- ___ Ļoti cenšās, pildot individuālos klases darbus
- ___ Darbi ir glīti, kārtīgi un salasāmi
- ___ Neatļaidīgs/-a, nepamet iesākto darbu
- ___ Pieņem izaicinājumus un izpilda grūtus uzdevumus
- ___ Lepojas ar paveikto darbu

UZDEVUMS

Veic bērna aprkastu pēc ABC shēmas un Skolotāju izvērtējuma anketas.

2 TIKŠANĀS LAIKĀ

- Uzsākot sarunu, jāpasaka sarunas mērķis.
”Šodien vēlos parunāt par to, kā Māris ir iejuties bērnudārzā/skolā.”

Saruna notiek pēc dubultās sviestmaizes jeb sendviča principa. Vispirms pozitīvais, tad grūtā informācija, nobeidz ar pozitīvu informāciju.

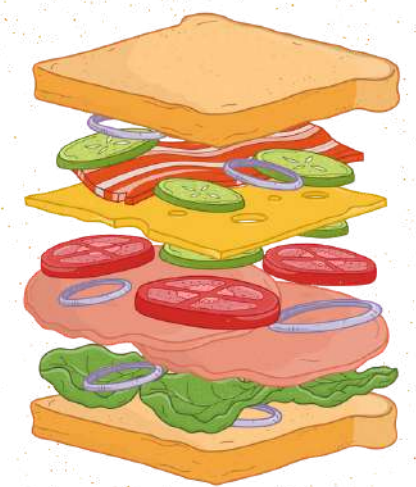
Pedagogs var uzreiz pastāstīt savus novērojumus par LABO.

”Es sākumā pastāstīšu savus novērojumus un pa laikam arī jums jautāšu, kā jums izklausās tas, ko saku. Māris ir aktīvs un zinātkārs bērns. Vienmēr gatavs izpētīt jauno, ātri apgūst lietas. Bērns ir labi iejuties, zina, kur atrodas viņa lietas. Izprot pateiktās norādes, labprāt piedalās grupu darbā.” u.tml.

Pajautāt vecākam, kā viņš redz, kā bērns iejuties izglītības iestādē.

Pēc tam tiek stāstīts par grūtībām.

”Esmu novērojusi, ka ir situācijas, kad bērns mēdz reaģēt strauji un neapdomīgi, mēdz būt reizes, kad bērns ir īpaši nepiekāpīgs. Dažas situācijas, par kurām vēlos pastāstīt. Bērns bija nepiekāpīgs, kad bija jādodas prom no laukumiņa, visi bērni bija jau nostājušies, bērns nesevoja aicinājumam nākt līdzī, atbildēja, ka nenāks. Bērna nepiekāpīgums bija vērojams trīs reizes aplīša laikā, kad bērnam bija jāpievienojas nodarbībai, viņš staigāja apkārt. Pēc atkārtota aicinājuma kļuva nikns.” Kad situācijas ir izstāstītas, var teikt: ”Ņemot vērā, ka šīs nedēļas laikā ierastās pedagogu pieejas nav palīdzējušas bērnam šajās situācijās, nolēmu, ka būtu svarīgi ar jums šo pārrunāt. Kas no dzirdētā jums šķiet pazīstams?”

2 TIKŠANĀS LAIKĀ

Sarunas noslēgšana

”Bērnam ir iespēja veiksmīgi iekļauties grupā, lai tas notiktu, šobrīd jāsaprot, kādēļ šāda uzvedība ir vērojama un ko varētu darīt. Ja šobrīd tas netiks risināts, pastāv augsta iespēja, ka bērnam var palikt arvien grūtāk. Reizēm bērni paši vairs nevēlas nākt uz bērnudārzu. Kā jums šķiet, ko jūs šobrīd varētu darīt no savas puses?”

”Tipiski vecāki šādās situācijās vēršas pie ģimenes ārsta vai psihologa. Es varu iedot šos uzvedības aprakstus, kas varētu palīdzēt labāk izprast situāciju.”

”Mums šobrīd ir jāvienojas par to, kā mēs tālāk sazināsimies, lai risinātu šo situāciju. Mēs bērnudārzā esam atvērti, lai bērnam ir patīkama pieredze, bērns spēj mācīties un draudzēties, kā arī nodrošinām viņam savu kluso vietīņu, liekam kopā ar bērniem, ar kuriem viņam ir vieglāk. Es labprāt nākamās nedēļas beigās vēlreiz īsi pārrunātu, kā bērnam iet, vai ir uzlabojumi, vai situācijas saglabājas, un, iespējams, jums līdz tam laikam būs izdevies noskaidrot, kā jūs varat atbalstīt bērnu, lai viņam ir patīkama bērnudārza pieredze.”

Nākamajā reizē būtiskākais ir noskaidrot, vai vecāki ir sākuši ko darīt.

UZDEVUMS

Uzraksti sarunas sagatavi pēc sendviča principa! Izmanto iepriekš veikto aprakstu par bērnu.

3 PĒC TIKŠANĀS

- Turpināt aprakstīt bērna grūtību situācijas.
- Novērot bērna stiprās puses un spējas.
- Sākt sniegt atbalstu, lai bērnu iekļautu grupā. Pat, ja bērns apmeklē speciālistu, grupā notiks izmaiņas, ja grupā tiks veiktas izmaiņas.
- Pie durvīm bērna klātbūtnē neapspriest bērnu.
- Norunātajā laikā tikties ar vecāku pirms bērna paņemšanas, lai izrunātu, kas nedēļas laikā ir mainījies.

Otrajā tikšanās reizē tiek runāts par to, ka bērna dienas garums izglītības iestādē būtu jāsamazina, līdz bērns saņem atbalstu no speciālista.

- Pie speciālistiem ir garas rindas.
- Izteiktu grūtību gadījumā izmaiņas var novērot 2–6 mēnešu laikā.

KĀDĀS SITUĀCIJĀS SAZINĀTIES AR VECĀKIEM?

- Bērnam ir ļoti zems vārdu krājums, kritiski atpaliek no citiem.
- Ja bērns neseko līdzī norādēm. Piemēram, visi bērni iet ģērbties, šis bērns sēž, tikai tad, kad tieši pieiet klāt un bērnam pasaka, ka ir jāiet, bērns iet.
- Bērns grūž, sit.
- Bērnam ir grūti ievērot dienas ritmu.
- Bērns raud, čīkst, ir histērisks vairākas reizes dienā.

Vēršas pie vecākiem tad, ja situācijas atkārtojas katru dienu, vairākas reizes dienā un bērns konsekventi nespēj ievērot pedagogu norādes.

KAD IR AKŪTAS SITUĀCIJAS?

Ja grupas vide ir bērna vajadzībām atbilstoši iekārtota. Pedagoģs izmanto cieņpilnas pedagoģiskās pieejas. (Bērns nekad netiek kaunināts, pazemots, sēdināts ar muguru viens pret citiem, atstāts viens pats citā telpā u.c.)

Bērns ir agresīvs, untumains, pieprasošs, naidīgs, apdraud sevi un citus bērnus. Bērns nerunā.

TAD SITUĀCIJA IR JĀRISINA NEATLAIIDĪGI, LĪDZ VECĀKS VĒRŠAS PIE SPECIĀLISTA UN IZPROT BĒRNA GRŪTĪBAS.

PEDAGOGU ATBILDĪBA

Nodrošināt tādu mācību vidi, kurā bērns atbilstoši savām spējām spētu augt un attīstīties **kā kognitīvi, tā emocionāli un sociāli.**

Ja tas ir nepieciešams, darba apjoms bērnam tiek samazināts – nevis 10 uzdevumi, bet 6.

Bet, ja citi bērni saka: "Es arī gribu tik maz! Tā nav godīgi!", var atbildēt: "Godīgi nozīmē, ka katrs saņem to, kas viņam ir nepieciešams, nevis visi saņem vienādi. Ja Jānis pārsitīs pirkstu, bet Elza celi, lai Jānis un Elza justos godīgi, viņiem abiem plāksteris būs jāliek uz pirksta? Vai Elzai tas būs nepieciešams?"

Nozīme ir nevis uzdevumu skaitā, bet piepūlē un centībā, ko bērns iegulda, lai uzdevumus izpildītu pareizi.

PEDAGOGU ATBILDĪBA

- Klases priekšā netiek izcelti sliktākie vērtējumi, saukti bērnu vārdi, piedēvētas neveiksminieku iesaukas.
- Pedagogi rūpējas, lai grupā neviens bērns netiek izsmiets vai izstumts.
- Grupā uzmanība tiek pievērsta visiem bērniem vienlīdzīgi.
- Lai veicinātu visu bērnu iespējas runāt, var veidot nodarbības aktīvo bērnu sarakstu. Tie bērni, kuri ir sarakstā, saņem pirmo roku runāt, atbildēt vai veikt īpašas aktivitātes. Ja vispirms vēlas runāt bērns, kurš nav aktīvajā sarakstā, skolotājam jāpajautā, vai, kāds bērns no aktīvā saraksta vēlas runāt. Ja neviens nepiesakās, tad var runāt bērns, kurš nav sarakstā.

PEDAGOGU ATBILDĪBA

- Netiek veidotas bērna spējām neatbilstošas motivācijas sistēmas. Piemēram, labo un slikto uzvedību punktu sistēma – klasē pie sienas ir saraksts, kur bērniem ar labu uzvedību ir rozā punktiņi, bet bērniem ar nevēlamu uzvedību, melni punktiņi. Bērnu neņem uz ekskursiju, vai vēl sliktāk – visai klasei tiek atcelts pasākums šī bērna dēļ.

Kas te ir nepareizs?

- Ja bērni ar dažādām attīstības spējām atrodas pasaulē, kur vide iekārtota vienam attīstības profilam, kāda ir iespēja, ka bērns izpildīs šos nosacījumus? Liela daļa neirotipisku bērnu (30 %) izjūt stresu un trauksmi par skolu, 50 % bērnu skola nav sabalansēta ar brīvo laiku.

Pedagogi izglīto sevi par to, kā vadīt grupu nodarbības.

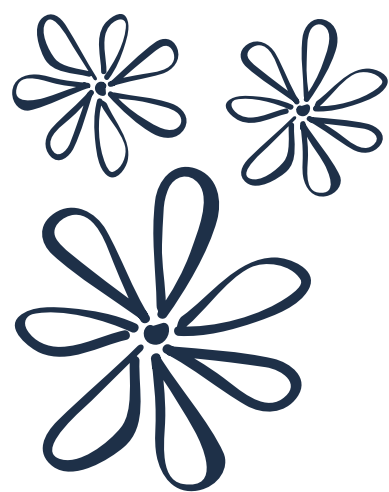
VECĀKU ATBILDĪBA

Vecāks ir sava bērna advokāts.

- Ņemt vērā pedagogu ieteikumus un atbalstīt bērna iespējas kvalitatīvi apgūt vielu, socializēties ar vienaudžiem.
- Izglītoties par bērna vajadzībām un viņam nepieciešamo atbalstu.
- Piedalīties sadarbībā ar izglītības iestādi.
- Atteikt sarunu, ja blakus ir bērns.

NAV VECĀKU ATBILDĪBA

- Dalīties par bērna veselības stāvokli vai norisēm privātajā dzīvē.
- Izglītot pedagogus par to, kā grupā iekļaut bērnu.

Ja rodas jautājumi, sazinies

Mag. psych. Simona Dimanta

 macibucentrs@miletizglitoti.lv

@milet_izglitoti

@milet_izglitoti

